

Kyläsanomat

Väisälän seppä Paavo ja hänen takomansa karhi, joka oli esillä kesällä Mattilan Rompetorilla

Vaarankylän kyläyhdistyksen seitsemäs tiedotuslehtinen kuluvalta vuodelta 2012.

Katsaus kuluneeseen vuoteen

Kyläyhdistyksemme on ehtinyt jo nuorukaisen ikään, sillä 1992 Maamiesseuran, Maatalousnaisten ja Nuorisoseuran luomalle ”kivijalalle” perustettiin Vaarankylän kyläyhdistys. Kylällä oli ollut sitä ennen jo kylätoimikunta ja monenlaista toimintaa oli pyöritetty mm. kyläavustajien työpanoksen tukemana. Tälle pohjalle oli hyvä rakentaa. Sysäyksen kyläyhdistyksen perustamiselle antoi kunnan suunnitelmat koulun myymisestä. Kyläläisillä heräsi pelko kokoontumistilojen menetyksestä. Niin koulu päätettiin hankkia omaksi. Sen ylläpito onkin muodostunut yhdistyksen suurimmaksi tehtäväksi ja sen myötä muukin toiminta on ollut mahdollista.

Tänä vuonna kyläyhdistyksessä on investointien kannalta vietetty ”lepoaikaa”, mutta perustoiminnan pyörittäminen on pitänyt väkeä vireänä. Keväällä taloa ehostettiin maalaamalla ”yläluokan” lattia, salien sekä eteisen seinät. Kujansuun odotuskatos sai myös uuden raikkaan värin. Talkoilla saatiin jälleen pihakalusteet, kota ja sauna edustuskuntoon kesän juhlia varten ja useamman talkoopäivän tuloksena talven polttopuut ovat liiterissä. Tästä kaikesta kiitos kuuluu jokaiselle talkoisiin osallistuneelle!

Monenlaisissa juhlatilaisuuksissa lapsen kasteesta, rippijuhlista, YO-juhlista, syntymäpäiviin ja häihin on lippu nostettu Vaarantalons tankoon kuluneenakin vuonna. Maaliskuisissa häissä Kukkulehdon Jonna kyyditsi hääparin kirkosta Onnen Oma oriillaan ja heinäkuuisissa häissä Lehdon Mikko David Brownillaan. Moottoripyöräilijät kokoontuivat maalisaioihinsa ja syyskuun lopussa Syyssäpinöissä kylän raitilla pörräsi 70 pyöräilijää. Seurakunnan lapsi- ja nuorisotyö on pitänyt leirejään Vaarankylällä keväällä ja Kainuun rastiviikon suunnistajia majoittui Vaarantalolla. Kokoukset, koulutukset ja osaksi juhlatkin ovat vaatineet myös **ruokapalvelujen osalta kyläläisten talkoohanonsta. Samoin juhliin liittyvät talon esittelyt ja ”isännöinnit/emännöinnit”**

Kansalaisopiston liikuntapiiri kokoontuu talolla tiistaisin ja tukee kyläläisten kunnossa pysymistä. Yhteistyö metsästysseuran kanssa on toiminut hyvin ja majoitustiloja on molemmin puolin hyödynnetty tarpeen mukaan.

Hyvänä yhteistyökumppania on Työvoimatalo, jonka kautta kyläyhdistyksellä on kaksi työntekijää. Sieltä on myös saatu henkilö selvittämään valokuidun hankkimista kylälle.

Meetti-hankkeessa valmistettiin kevätkaudella videota kyläyhdistyksen 20-vuotiselta taipaleelta. Samalla saatiin oppia kylän sivujen päivytyksestä ym. tietotekniikan hyödyntämisestä kyläyhdistyksen toiminnassa.

Kuukausittain kylän väkeä ja entisiä kyläläisiä on kutsuttu yhteiselle kahvihetkelle ja se on saanut hyvän vastaanoton. Osallistujia on ollut 20-30 väliltä ja puheensorina melkoinen.

Ekomuseo-hanke on virittänyt yhteistyön naapurikylien kanssa. Yhteiset kokoontumiset kylien työryhmien välillä vahvistavat tietoisuutta toisten toiminnasta ja herättävät ajatuksia yhteistoimintaan. Olemme olleet mukana Hakasuolla rukiin leikkuussa ja Kiehimänvaaralla rukiin puinnissa. Näistä tapahtumista on tallennettu aineistoa valo- ja videokuvauksella. Hankkeen eteenpäin viemiseksi kylällemme on nimetty Tarina-, Luontopolku-, Kaiken Kansan Hirvipeijjaat- ja Rompetori-työryhmät. Jos joku näistä kiinnostaa Sinua, tervetuloa mukaan!

Kyläyhdistyksemme on mukana myös 17.9. alkaneessa PALTAMO - KAIKILLA MUKAVUUKSILLA -hankkeessa.

Tervetuloa mukaan toimintaan ja viimeistään joulukuussa juhlimaan 20. toiminnan vuotta!

Terttu Väisänen

kylä-
kahvit

Kyläyhdistys on kutsunut kyläläisiä, niin nykyisiä, kuin entisiäkin yhteiseen kahvihetkeen kerran kuussa. Tilaisuudet ovat olleet suosittuja, koska vanha kylässäkäyntiperinne on lähes kokonaan kadonnut. Omalla kylätalolla ollaan kuin ”omalla alueella”, joten sinne on helpompi tulla. Kahvin ja seurustelun lisäksi on katsottu mm. Paltamo-Seuran tuottama vanha filmi perinteisistä työtavoista. Filmillä esiintyy mm. Väisälän, Niemelän, Ojalan, Kukkulehdon ja Kytölän väkeä. Olemme katsoneet myös kylällä nykyisin tuotettuja videoita. Ekomuseo-hanke on ollut usean kokoontumisen aiheena sekä valokuidun hankkiminen kylälle.

Juhl ahumua Va a r a n t a l o l l a

Vaarankylältä lähtöisin olevat syntymäpäiväsankarit valitsevat usein juhlapaikakseen Vaarantaloon. Näin teki myös Rinteellä asunut Soldatkinin Päivi juhliessaan tänä vuonna viisikymppisiä. Päivin mukana saatiin Vaarantalolle Paltamon viihdyttäjät : Musiikki Kaparee, jonka tahdissa ilta kului mukavasti. Kuvassa Päivi ja tyttäret Riikka ja Senni.

HÄÄKULJETUKSISSA: KONEVOIMAA....

Kevaalla Valon Arja alkoi kysellä minulta, että olisiko hääkuljetus Vaarantalolle vanhalla traktorilla mahdollinen. Nuoripari Kajaanista oli kysellyt mahdollisuutta kuljetukseen. Vastasin Arjalle kuljetuksen olevan mahdollinen, jos koneiden kunto ja ilmat sen vain sallivat. Kun myöhemmin nuoripari vieraili Vaarantalolla näytin heille pari kuvaa kuljetuskalustosta. Nuoripari innostui kovin kalustosta ja niin päätettiin tehdä kuljetus Traktorilla ja peräkärryllä.

Heinäkuun alussa aloin valmistella kuljetusta peräkärryn osalta. Tein lisälaidat ja koivunoksille telineen. Heinäpäälit saatiin Salmelasta ja matto Vaarantalolta.

Heinäkuun 7. päivä olikin sitten jännittävä Pertin ja minun kohdallani. Ennen viittä iltapäivällä hääpari saapui meille Lehtoon hienolla hääautolla. Otettiin hääkuvia bestmanin johdolla. Sitten alkoikin traktorilla ajo kohti Vaarantaloa hääpari peräkärryssä. Matkan varrella oli Kotiahon pihalla Kalle ja Ari katsomassa kuljetusta. Tiehaarassa Oli Aholan Pentti. Aholan tytöt ja Moilasen Veijo (ent. Karppilan) olivat ottamassa valokuvia kuljetuksesta. Hääpari vilkutti ja itse heilautin kintasta katsojille ja kuvaajille.

Tunne oli hieno kuljettaessa hääparia.

Sitten aloimme lähestyä Vaarantaloa. Entisen urheilukentän luota alkoi Vaarantalon pihalta näkyä jo hääväkeä. Jännitys alkoi jo pikkuhiljaa nousta pintaan, kun lähestyimme piha-aluetta. Hääväessä näkyi jo hilpeyttä ja kuvaajat alkoivat valmistella kameroitaan. Ajoimme hiljalleen Vaarantalon pihaan, jolloin Hääväessä syntyi jo iloisia nauruja. Väisäsen Markku neuvoi pysähdyspaikan ja annoin hääväelle ” Traktorimiehen tervehdyksen ” (kaasu 2 kertaa pohjaan). Hääväki antoi aplodit. Autoin morsiamen peräkärrystä pois ja kyselin hääparilta matkan sujuvuutta. Sanoivat molemmat matkan olleen ikimuistettava ja erikoinen.

Aholan Helena videoi Vaarantalolle saapumisen. Kiitokset Helenalle ja tytöille kuvaamisesta!! **MJH**

...hevosvoimaa

Maaliskuussa Vaarantalolla vietettiin talvihäitä. Hääpari oli valinnut ”ajoneuvokseen ” hevosien. Siihenhän meidän kylältä löytyy myös palvelu, sillä Kukkulehdon Jonna on tullut usein vastaan hevosellaan Vaarankylän tiellä. Onnen Oma-ori kulki 10 kilometrin matkan rivakasti ja sää helli hääparia niin, että vällyjen alla tarkeni hyvin.

Tieremontti Vaarankyläntiellä

Vaarankylässä ”vaalitaan perinteitä” myös maantien muodossa. Elokuussa muuttui osa Vaarankyläntietä takaisin soratieksi määrärahojen valuessa etelän helmioihin. Kerkesihän päällystetie olla jo liki 30 vuotta. 1983 tuli Vaarankylään sirotepinta, joka oli sen ajan uudentekniikan päällystettyä. Koneet ja työmiehet tulivat Lemminkäiseltä ja Lehon Ilkka ja Rinteen Pertti olivat paikallisina työmiehinä. Koneet levittivät öljyn johon siroteltiin sepeli ja lopuksi pölkkykoneet polkivat sepelin öljyyn. Myöhemmin syksyllä harjakone kävi lakaisemassa irtosepelin pois. Kävimme poikien kanssa katsomassa Kytömäellä uutta tienpintaa, jolloin Alatalon Tauno tuli myös katsomaan uutta tietä. Tauno kysyi meiltä: ”Milloin ne vetävät sen uuden pinnan?” Johon vastasimme: ”Tässä on jo uusi pinta.” Tauno jatkoi siihen: ”Nyt ei poijjat onnistunut, ei, ei.” Mutta onnistuihan tie ja kesti 18 vuotta. 2001 tuli sitten uusi pinta lähes samalla tekniikalla, mutta paljon huonommin toteutettuna säästösyistä. Olivat rahat menneet kuulemma Ouluun rampin tekoon. Lopussa pinta oli niin koloinen, ettei voinut juuri enää maantiekse kutsua. Myös polkupyöräliikenne loppui miltei kokonaan pois, saatikka sitten katsella kulkijat hienoja perinnemaisemia, kun piti vain koloja seurata. Tämän vuoden elokuussa tuli sitten NCC:n koneet ja jyrsivät pinnan pois Tölpäänmäestä Kujansuuhun. Tiekarhu muotoili tienpintaa ja Kuorma-autot ajoivat uutta soraa tiehen. Alussa tie pölisi niin kuin olisi saharassa ollut. Etelän tuulet nostivat pölyn tiestä tuoden monelle Vaarankyläläiselle harmia. Nyt sateinen syksy on sitonut pölyt ja soran tiehen ja liikenne kovettanut tietä, tosin sade saa aikaan koloja, joskin ne eivät ole niin teräviä, kuin pintatiessä oli. Jospa tulevaisuudessa saataisiin vielä pintatie...

MJH

Tiekarhun ja jyrsimen voimin päällystetty tie muuttui jälleen soratieksi

Viertolan Anitan poika, Petri Möttönen, oli kaivinkoneella siistimässä ojanpenkkoja isänsä Riston ajaessa kuorma-autoa.

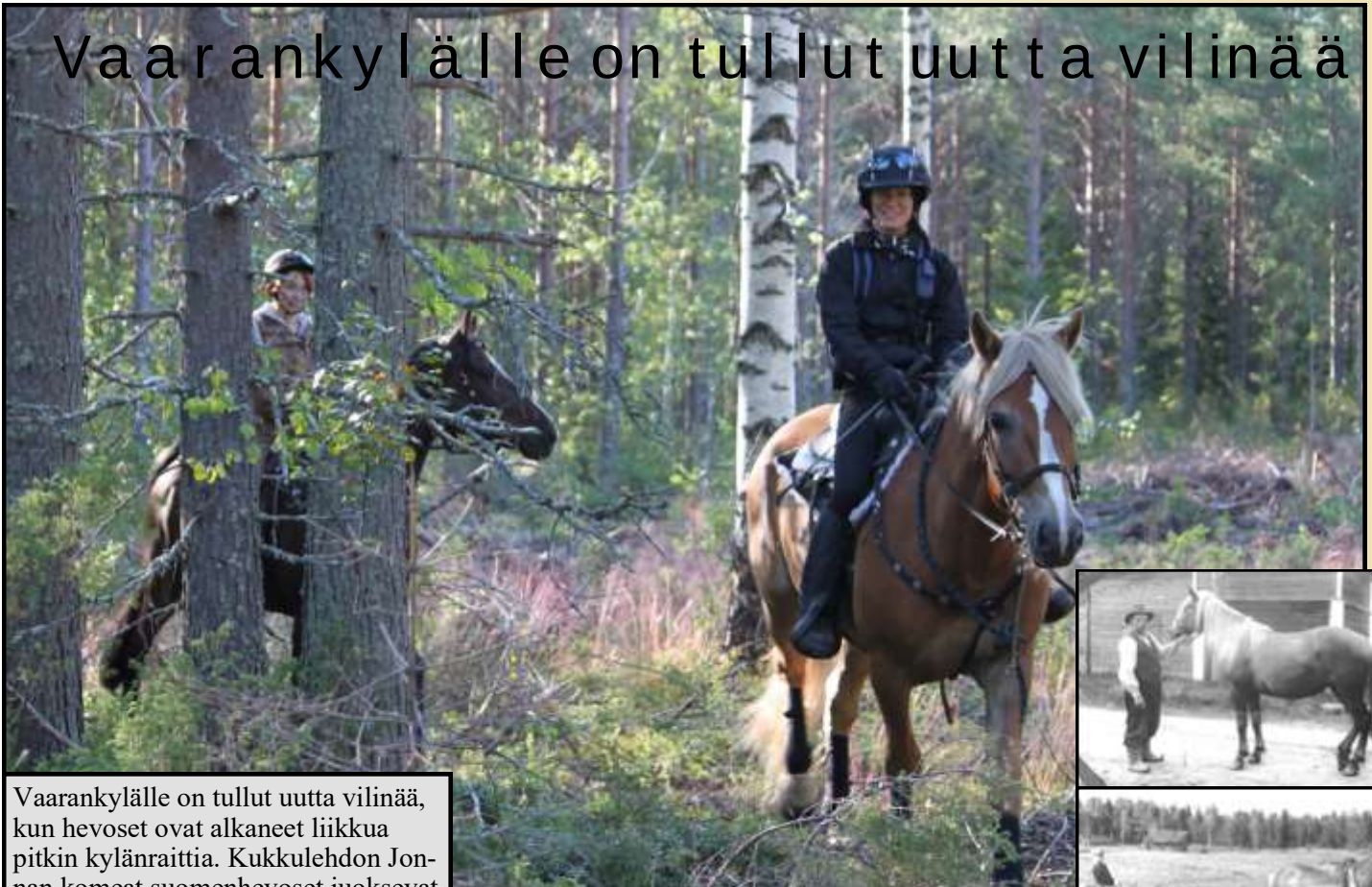

Vaarankyläntiellä
harppaus 40-
luvulta 2000-
luvulle.

Oikealla Mattilan Saimi ja Eemeli Myllypuron sillalla ja vasemmalla hääkuljetus entisajantyyliin 50-luvun koneella.

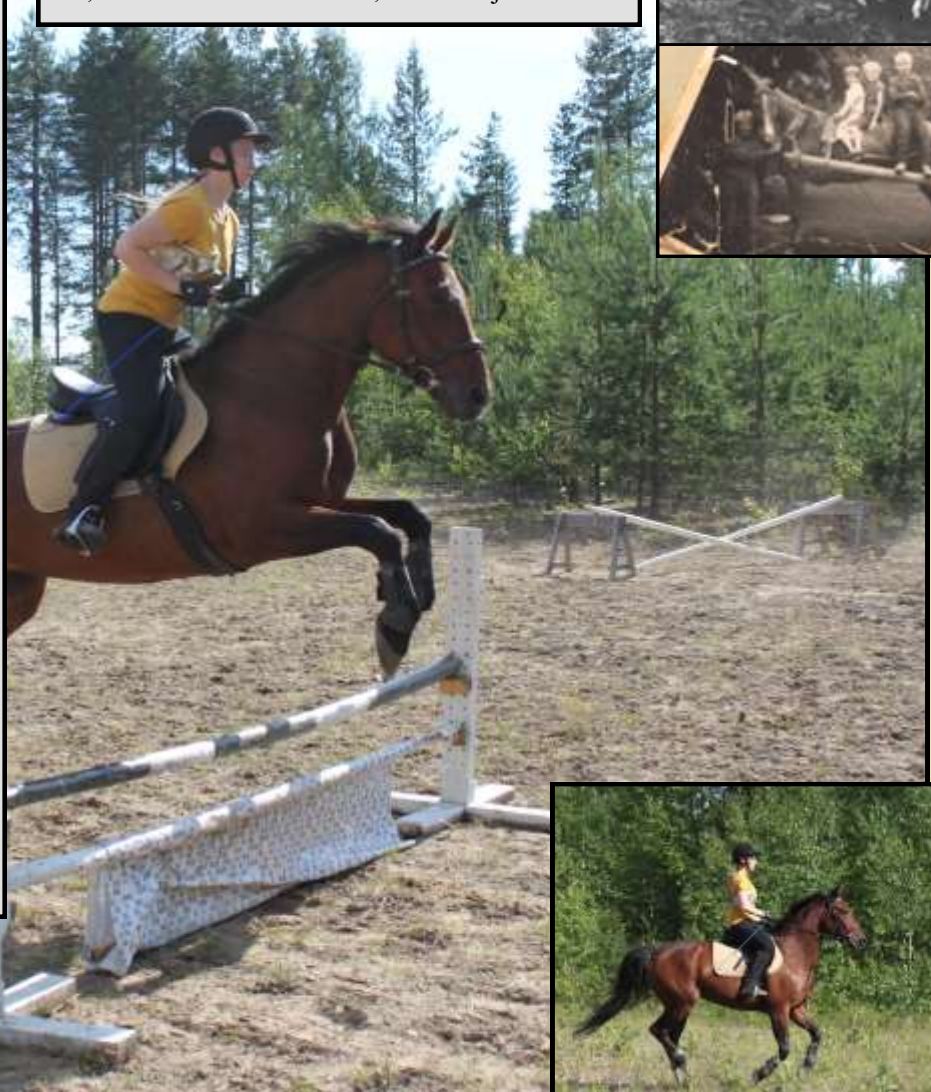
Vaarankylälle on tullut uutta vilinää

Vaarankylälle on tullut uutta vilinää, kun hevoset ovat alkaneet liikkua pitkin kylänraittia. Kukkulehdon Jonnan komeat suomenhevoset juoksevat pitkin teitä ja metsiä ja Karppilan Naumasten hevoset pyörivät vanhalla koulun kentällä ja muualla kylässä, sekä tilalle rakennetulla kentällä. Jonnan hevoset ovat vain hänen omassa käytössään, mutta Karppilan Hanna-Kaisa on innostunut pitämään ratsastustunteja hevosillaan. Arki-iltaisin usein saapuukin innokkaita ratsastajia Vaarankylälle harjoittelemaan tuota jaloa taitoa. Hevosia Hanna-Kaisalla on useita, ja tarkoitus on lisätä hevosmäärää, kun vauvan kasvaessa hevosista tulee työ. Kun hevosia liikkuu kylällä, kannattaa pitää mielessä, että ne ovat joskus arvaamattomia eläimiä. Hevoset kannattaa ohittaa tasaisella nopeudella riittävän kaukaa, sillä esimerkiksi kiven lentäessä jalkoihin, saattaa hevonen säikähtää ja jopa potkaista tai pillastua. Yleensä hevoset ovat kuitenkin rauhallisia, ja ne voi ohittaa turvallisesti mielin.

H-K Naumanen

Vaarankylän menneisyydessä joka talosta löytyi hevonen; kuvissa esim. Määttälästä, Purolasta ja Rinteeltä

Ekomuseo-hanke rakentaa tätä päivää menneisyyden pohjalta

Ahon Leon sorsasaa-
lista Kalajärvellä

Nuorisoseuran
puitteissa perus-
tetun urheiluseu-
ran nuoret urhei-
lijat
”valmentajineen”

Vaarankylän virkistyskeskuksen lähde on ollut kautta aikojen Kalajärvi, jonka ympärillä on asuttu ja joka on tuonut ravinnon lisää kyläläisille. Järveen liittyy myös monenlaisia muistoja ja tarinoita. Muun muassa niitä on ryhdytty ekomuseohankkeessa kirjaamaan muistiin. Samanlaista kirjaamista odottavat esim. kyläläisten urheilu-, nuorisoseura-, elinkeino-, kansanparannus-, henkilö- ym. tarinat. Niitä kutsumme teitä, hyvät lukijamme, ensi talven aikana yhdessä kertomaan ja tallentamaan.

Ekomuseo säilyttää perinteet arjessa

Toukokuun alussa alkoi Paltamossa kansainvälinen ekomuseo-hanke. Hankkeen tarkoitus on säilöä perinteitä, menneisyyttä ja selvittää niitä ja niiden säilyttämistä. Tavoitteena on tehdä elävä museo, jossa tiedot ja tavat säilyivät osana elämää ja ihmisten identiteettiä.

Hanketta edelsi esiselvitys-hanke, jonka puitteissa ryhmä kävi Italiassa tutustumassa jo olemassa olevaan ekomuseoon. Vaarankylän kyläyhdistyksen puheenjohtaja **Terttu Väisänen** kuului ryhmään, joka kävi Italiassa syksyllä 2011. Hän on innostunut hankkeesta, koska vanhat asiat ja menneisyys kiinnostavat häntä.

Paltamossa hankkeessa on mukana kuusi tahoa; kylät Hakasuo, Melalahti, Mieslahti ja Vaarankylä, sekä Paltamon lukio ja Paltamo-Seura. Hankkeeseen liittyy myös kansainvälinen vaihto Italian ja Suomen välillä tutustumismatkoilla. Lisäksi molemmissa maissa tehdään kiertävä näyttely, joka hankkeen aikana matkustaa läpi kaikki hankkeen osallistujat-tahot.

Terttu Väisänen selittää ekomuseon ideaa, sillä se ei ole mikään rakennus, missä olisi esineitä, vaan oikeaa elettyä

elämää, taitoja ja tapoja, rakennuksia ja tapahtumia. Se on esim. vanhojen työ- ja käyttöesineiden valmistamista ja niiden käyttämistä. Tarkoitus on tallettaa vanhoja asioita nuorelle sukupolvelle tietoon; säilyttää ja herättää kiinnostusta perinteitä kohtaan.

Hankkeen aikana ekomuseota on tarkoitus rakentaa keräämällä jo olemassa olevia kohteita. Terttu kertoo, että tärkeitä ovat mm. Hakasuolla vuosittain järjestettävä myllytapahtuma ja muut eri kylillä järjestettävät perinnetapahtumat. Lisäksi tarkoitus on selvittää mahdollisesti myös uusien tapahtumien järjestämistä.

Tehdään ekomuseokartta, jossa on erilaiset historialliset kohteet, tapahtumat ja muut menneisyyden kannalta tärkeät kohteet, esimerkiksi Kytömäen aittamuseo. Terttu on kerännyt Vaarankylän historiaa digitallenteeksi jo kuuden vuoden ajan ja hankkeen aikana tämä työ on tarkoitus viedä loppuun osaksi projektia. Digitallenteita hyödynnetään muutenkin tietojen tallentamiseen hankkeessa.

-Kun tätä hanketta ruvetaan kylällä tekemään, tämä saa elää. Sehän tässä on tarkoitus, oman identiteetin löytäminen menneisyyden kautta ja sen arvostaminen, Terttu sanoo.

H-K Naumanen

Kansainvälistä kokemusten vaihtoa

Tutustuin saksalaiseen 17-vuotiaaseen Lena Lammersiin ensimmäisen kerran koulun Comenius- projektin myötä, kun teimme matkan Aacheeniin, lähelle Alankomaiden, Belgian ja Saksan rajaa. Viikko kului nopeasti ja meistä tuli hyvät ystävät. Yhteydenpitoimme jatkui Facebookin välityksellä ja palasin Saksaan kahdesti. Vihdoin tänä vuonna oli Lenan vuoro tulla tutustumaan Suomen luontoon ja kulttuuriin.

Millaisen ensivaikutelman sait Suomesta?

"Oli ainakin pimeää ja kylmää! Liikennettä ei näyttänyt olevan kovin paljoa, mikä yllätti, sillä Saksassa ihmiset ovat ulkona ilta-myöhään. Metsää oli joka puolella ja kaikki näytti rauhalliselta."

Mitä eroja olet huomannut Saksan ja Suomen välillä?

"Saksassa kouluruoka ei ole ilmaista ja vain nuoremmat oppilaat käyvät syömässä. Yleensä eväät tuodaan kotoa tai ostetaan lähikioskista. Suomen kouluruokailu on järjestetty hyvin ja ruoka on maistavaa. Täällä oppilaiden ja opettajien välit ovat tuttavallisemmat. Lisäksi luokkien koot ovat pienemmät. Koulu tarjoaa oppilaille paljon ja on todella uudenaikainen. Saksassa opettajia kuuluu teititellä ja meidän ikäisiä oppilaita on yli 200. Suomessa kannattaa olla auto, sillä välimatkat ovat pitkiä, eikä busseja kulje niin useasti. Sää tuntuu välillä vähän masentavalta, sillä pimeä tulee niin nopeasti. Huomasin, että suomalaiset juovat paljon maitoa! Ja käyttävät enemmän lihatuotteita kuin saksalaiset. Sen lisäksi he vaikuttavat jollain tavalla rennommilla kuin saksalaiset, jotka ovat aina kiireisiä. Ehkä se johtuu siitä, että rentoutumiseen on monia keinoja, kuten saunominen."

Mitä mieltä olet Paltamosta asuinpaikkana?

"Tarjoaa todella kivaa vaihtelua, mutta en voisi itse kuvitella asuvani täällä. Se olisi ehkä liian erilaista. Olen kuitenkin asunut koko ikäni kaupungissa, jossa asuu yli 200 000 asukasta. Luonto on hienoa ja siitä pidetään huolta. Kävely metsässä on todella rentouttavaa ja järvet ovat uskomattoman kauniita. Ensilumen näkeminen oli ihanaa! Saksassa talvisin on yleensä lämpöasteita, eikä lunta juurikaan sada. Mutta sekin kyllä vaihtelee vuosittain, joskus lumi on pysynyt maassa kauankin. Oli mielenkiintoista nähdä poroja. Olin aivan innoissani! Saksassa ei olisi koskaan mahdollista nähdä noin suuria eläimiä ylittämässä tietä."

Mitä asioita olet oppinut tämän kahden viikon aikana?

"Joitakin suomen kielen sanoja, kuten "kiitos" ja "hyvä". Ja opin neulomaan! Tein itselleni lämpimän pipon."

Mitä mieltä olet suomalaisista?

"Suomalaiset ovat kaikki todella ystävällisiä ja rehellisiä. Englantiakin osataan hyvin ja ihmiset ovat mukavia sekä avuliaita."

Mikä on ollut parasta Suomessa?

"Sinä!" Lena vastaa nauraen. "No luonto. Se, että kaikkialla on metsiä ja luonnossa on niin puhdasta. Sellainen perinteikkyyys. Ja sauna! Haluaisin kotiinkin sellaisen."

Jos saisit ottaa mukaan yhden asian Suomesta, mikä se olisi?

"Sauna tietenkin!" Kuului vastaus, ennen kuin ehdin kysyä kysymystä edes loppuun.

Haluaisitko tulla tänne uudelleen?

"Tietysti! Perhe ja kaveritkin varmaan haluavat vierailla Suomessa, kun kerron heille, mitä kaikkea uskomatonta koin tässä maassa."

Anu Leinonen

Anu ja Lena lohta loimuttamassa Kalle-ukin luona.

Vaarankylän Sutelasta lähtöisin oli Olga **Tellervo Leinonen** s. 25.04.1915 k. 1995, joka avioitui Variskylän Metsärantaan Olavi Korhosen kanssa. Heidän pojan poikansa Jarmo Korhonen viljeli tilalla nyt ruista ja sitä puitiin tänä syksynä Mustolanvaaran Vaaranpäässä.

Ekomuseo-hankkeeseen liittyen sekä rukiin korjuu, että puinti dokumentoitiin. Myös Vaarankyläläisiä oli seuraamassa näitä vanhoja työmenetelmiä ja mais-
tamassa lopputuotetta - ruispuuroa.

Vasemmalla kuva Melalahden Makkolan riihen puinnista. Totisessa työssä ovat olleet Helmi ja Anni Kovalaiset sekä Niemelän Hanna Heikkinen oikealla.

Vaarankylän kyläyhdistyksen
20-v. juhla
vaarantalolla 8.12.2012 klo 15.00
Tervetuloa!

Ohjelmaa, arvontaa, video vuosien varrelta, joulupuuro,
mukavaa yhdessä oloa

VAARANTALO

Halmetmäentie

Kyläyhdistyksen johtokunta:

Puheenjohtaja	Terttu Väisänen	050-3218883
Varapuh.joht.	Jani Naumanen	050-4123955
Sihteeri	Marika Korhonen	044-9694765
Jäsen	Raija Kyttälä	044-0597229
	Pentti Leinonen	0500-225489
	Pentti Määttä	040-8280234
	Arja Valo	0400-700516
Rahastonhoitaja ja tiedottaja		
Markku Väisänen		0400-192423

Julkaisija Vaarankylän kyläyhdistys,
Halmetmäentie 2, 88300 Paltamo
Puh. 0400-700516, 050-3218883,
0400-192423

Sähköposti:
vaarantalo.pmo@gmail.com

Juttuja lehden seuraavaan nume-
roon voitte toimittaa kyläyhdistyk-
sen sihteerille tai puheenjohtajalle